

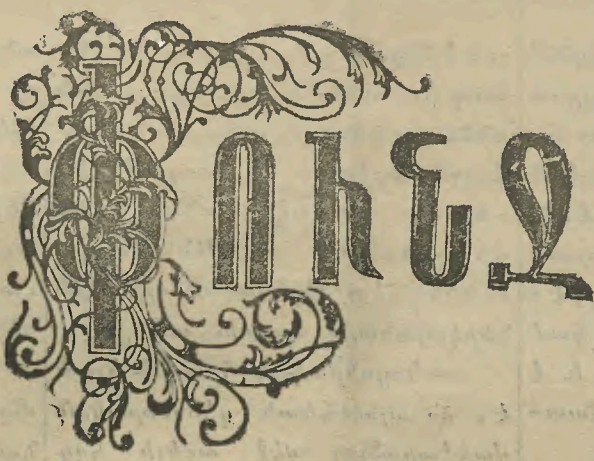
Փոստը ընդհատված օրերը կը հրատարակուի: — Տարեկան թղթատարութիւնն է երկու անգամ արժէքը իրենից վերջնական թիւ մայրաքաղաքին եւ իւր արտաքինացի եւ թիւ գաղութացի համար: — Կէսը եւ երեք ամիսը համար ալ բաժանուի կընդունուի: — Հասարակ 40 փութի է, եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Փոստի Գործադրական եւ գրաւման Պոստի աշխարհի խանութը: — Ժամանակը տողը 3 դրոշմ է մէկ տեղադրութիւնը: Ընկեր տեղադրութիւնը տեղադրութիւնը համար:

ՀԱՍՏԷ

Ա.Ն. ՏԵՐԵՔԻ-ՏԵՐ Հ. Ս. ԱՂԱՆԱՆԵԱՆ

Կ. Պ. Ռ. Ի. Ս.

Պալատ-բազար Նախիջեւան վերի յարկ Թիւ 16

درعليهده بالى بازارنده ناعه خاتنده اوست قاتده

17 نومرولى اوپهده بونج غزنهسى صاحب امتيازى

همپار سوم آلاچيان

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Arménien

POUNTC

16 Nafé-Han, Balouk-Pazar 46

CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2597

ՀԱՐԱԹ

1863—1866—1898 ԱՊՐԵՒ 18

ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆԶԻ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԲԵՄԸ

Կ. Պոլսէ և գաւառներէ դուրս գտնուողներ կան թէ՛ եկեղեցականաց ուսանող եւ եկեղեցականաց ընդհանուր քաղաքացիական, քաղաքական, քաղաքական կամ այլ ժողովոց ու խորհրդոց կամ խորհրդականաց ուսանող եւսականաց շանթեր կ'արձակեն ի մեծ դայթակոյթիւն ժողովուրդեան, և այդպէս կ'ուզեն բռնաձեռն իրենց կամքն ու պահանջներն ստանալ, որոց անարդարութեան ու անօրինակութեան դէմ դիտողութիւններ եղած են այս կամ այն ժողովոյ կամ խորհրդոյ մէջ, արտաքին եկեղեցական:

Եւ որ աւելի ծանր ու աւելի դայթակոյթական է, կըսեն գաւառացիներն, այդ կարգի եկեղեցականը եկեղեցւոյ բնիկ նախապետաց վայր ընելէ ետքը՝ կ'ենեն եկեղեցական արքայապետ արքայութեանց կը մասնակցին և մինչև իսկ Ս. Պատարագ կը մատուցանեն, առ ոչինչ համարելով նաեւ Աւետարանի պատուէրներն:

Այո՛, առձեռն ունիմը այնպիսի գաւառներ պարունակող նամակներ՝ թէ՛ Կ. Պոլսէ և թէ՛ գաւառներէ, բայց խոհմութեամբ չեն հրատարակել առ այժմ, յուսալով որ այդպիսի եկեղեցականը գոնէ այսուհետեւ կը զգուշանան եկեղեցւոյ արքայապետ չարաչար գործածելէ, և յակնաբեկ յանուանէ յիշատակութիւնները՝ ներս տնտեսող հարկին մէջ չեն դնել զմեզ:

Կարելի է չցաւիլ, երբ կը լսուի թէ՛ եկեղեցականաց ուսանող, վարդապետ՝ եպիսկոպոս՝ արքեպիսկոպոս՝ փոխանակ անշահասիրութեան, անձնուիրութեան, խոհմութեան, խոհմութեան, անօրինակութեան գեղեցիկ ու ազդու քարոզներ խոսելու և առաքինութեան օրինակ հանդիսանալու, որպէս կը պահանջէ իրենց կոչումն ու ուսումն, բոլորովին ընդհակառակն կը վարուին:

Կարելի է չցաւիլ, երբ կը լսուի թէ՛ եկեղեցական մը, առաջնորդական՝ հովուական պաշտօն ու պարտաւորութիւն ունեցող եկեղեցական մը, արկածեալ վնասեալ ժողովրդեան տառապանաց ու տուայտանայ ճգնաժամուն մէջ ամաթօշակի խնդիր կը յարուցանէ, անգլխաբար կուզէ ամբողջովին ստանալ կամ մասամբ խորել յանուն այդ հէք ու թշուառ ժողովրդեան տրուած նպաստի գումարներէն:

Եկեղեցականաց մէկ մասն կը գտնուին թէ՛ եկեղեցականաց

դէմ ծանր դիտողութիւններ կը լսուին: Այդ գաւառացիներ տեղի չունեն, եթէ նոյն իսկ եկեղեցականը բողոք բառնան զեղծեալ ու անարժան եկեղեցականաց դէմ, անոնց պաշտօնադրութիւնը պահանջեն, և վերջապէս ինչ միջոց որ պէտք է ի դորձ դնեն այդպիսի եկեղեցականներն բոլորովին իրաց հանելու համար եկեղեցական պաշտօններէ: Այսպէս եկեղեցական պատիւն ճշմարտապէս բարձր ու փառաւոր կը մնայ, որպէս կը փափաքեմք մեք և ամէն ողջախոհ ազգայինը. այո՛, այսպէս, և ոչ թէ ծածկելով եկեղեցականաց զեղծեալներն, և պաշտպան կանգնելով այդպիսի անարժան եկեղեցականաց:

Ծաւելով կըսեմք թէ՛ եկեղեցականաց ուսանող, և առաւել ճիշդըն ըսելով՝ բազմաց վարժուողն անտանելի է, և Պատրիարքարանի պարտ է՝ առաւել անկողմնակալութեամբ և խստութեամբ վարուիլ: Այսպէս կը պահանջէ եկեղեցւոյ և եկեղեցականութեան պատիւն, և ժողովրդեան շահն ու օգուտն, որոյ համար սահմանեալ է եկեղեցականաց դասն:

ԳԱՐԱՆԱԼ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԲԵՄԸ

Ս. յիշատակէ, Մալաթիայէ և Եփեսոսէ գաւառներ կան թէ՛ բազում ժամանակէ ի վեր հոգեւոր հովուական խնամքէ զուրկ կը գտնուին, այս պատճառաւ՝ բողոքական ժողովարանը ու քարոզչիք աւելի ջերմ ընդունելութիւն կը վայելեն Հայ ժողովրդեան կողմէն, և երբեմն բողոքական քարոզչիք Հայ եկեղեցիներն երթալ քարոզչելու թոյլտուութիւն կը գտնեն:

Մայրաքաղաքին արուարձանն համարուող Իզմիտի Պաշտօնի գիւղէ ալ համանուն գաւառացիներ հայեր կը հասնին: Իզմիտի գաւառն թէպէտ ունի եպիսկոպոս առաջնորդ մը, և համբաւեալ է այդ առաջնորդն իրեն չըլու եկեղեցական, բայց վիճակին կառնաբազոր թեմերէն մին երեզ Պաշտօնի մեծ գիւղի ազգայինը կը գտնուին թէ՛ 2-3 տարիէ ի վեր իրենց եկեղեցւոյ մէջ շահեկան քարոզ մը լսելու բարեբաղդութեան զուրկ մնացած են, և այս պատճառ կը լրացուեն բողոքական ժողովարանաց քարոզչիքը:

Կը հաւատարմեմք թէ՛ այսպիսի գաւառները գրուած են Պատրիարքարանի ալ, բայց մինչև ցայսօր չեն գիտեր թէ ինչ տնօրինութիւն եղած է: Կրօնական ժողովուրդներն նիստին տնօրինութեանց վրայ բաւական ծանօթութիւններ տրուած են Պատրիարքարանէ, և մեք ալ հրատարակած ենք ներկայ թերթին ազգա-

յին բաժնի մէջ: Սակայն հոգեւոր հովուութենէ զուրկ ժողովրդոց համար տնօրէնութեան մը ծանօթութիւն չկայ: Նոր չեն այս գաւառներն, ուստի չեն կարծեր որ ինքրոց կարգին մէջ յետադասուած ըլլան, թէպէտ եթէ երբեք նոր ալ ըլլան, անհրաժեշտ հարկ է նախադասել ամուսնական և այլ անհատական խնդիրներէ, և անյապաղ տնօրինել զարժանի:

Ուսման թերեւս զմեզ իրեն մոլեռանդ մեղադրեն թէ՛ կը հրատարակեմք այն գաւառներն, որ կ'ըլլան առ ի չգոյն հայ հոգեւոր հովուութեան, Հայ ժողովրդեան դէպ ի բողոքական ժողովարաններն ու քարոզչիքները դիմելուն, կամ՝ Հայ եկեղեցւոյ բնակիչներն վրայ բողոքական քարոզչաց երևելուն դէմ: Սակայն մեք չենք կրնար կարեւորութիւն տալ այդպիսի մեղադրանաց, և չենք կրնար քննարկել Համարիկ ազատամտութեան չափազանցութիւնն ալ, որպէս քննարկելու է ամէն չափազանցութիւն: Մեք ալ կը կրնանք Հայ եկեղեցւոյ թոյլտուութիւն, բայց չենք կրնար թոյլտուութեան ու անխորհրդեան սահմանն անցնել յանձնուի: Ունիմք ուրոյն Պատրիարքարան, ուրոյն կրօնական ժողով, ուրոյն եկեղեցիներ, ուրոյն եկեղեցականութիւն և վարժարաններ: Պէտք է որ այս բոլոր հաստատութիւններն Հայ ժողովրդեան գոհացուցիչ ու օգտակար վիճակի մէջ գտնեն, և Հայ ժողովրդին չհարկադրի արտաքին այս հաստատութեանց դեմ զբաղել սրտի՝ մտաց ու հոգւոյ սնունդ հայթայթելու համար: Եւ հակառակ կացութեան մէջ գտնուելով՝ իրաւունք չտամք ըսելու թէ՛ դուք չեք մտնել, և մտնողները կարգի չեք:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆԶԻ

Օտենաւ. 11 Ապրիլ 1898. — Ձատիկի տօներին Ռուստովէ Օտենա գաւառ, ուրախութեամբ լսեցինք, որ Վեհ. Ձարը ամենադուրմաժաբար բարեհաճել է շնորհել տեղւոյ Ս. Գրիգոր Աւագ Քահանային Ս. Ստանիսլաւ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը: Արժանի է մշակն վարձու իւրոյ: Ս. Ստանիսլաւ պատուանշանի Ս. Ստանիսլաւ պատուանշանի վարդապետին՝ Հայրապետը առաջարկել է կառավարութեան հաստատել Ս. Ստանիսլաւ անդամներ, ինչպէս կը լսեմք, մեր այս վիճակի համար պիտի նշանակուի Ա. Մալաթիայի Գր. Ս. Ստանիսլաւ պատուանշանը, որ ծանօթ լինելով վիճակի և նորա եկեղեցականաց

ու ժողովրդականաց պէտքերին, ինքը միայն կարող է հայրաբար հոգալ, Առ այժմ այսքան: Յ. Գ.

Պաշտօնի (Իզմիտ) 7 Ապրիլ 1898. — Ուրախութեամբ կը ծանուցանեմ թէ՛ տեղւոյ ուրախացի տղայքն լաւ վիճակ մ'ունին շնորհիւ տղերք Զեմպրոսի: Շատ լաւ կը կերակրուին և շատ լաւ կը զբոսաւորեն: Բոլոր որդերն աւագ հինգշաբթի Ս. Հայրապետութեան մասնակցեցան Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ: Շնորհակալութիւն պարտմը տղերք Զեմպրոսի, որ բերն ազատամտութեամբ խնամել կը թելուն համար: Կը բաղձամք, որ ամէն տեղերու որդանցներու տնօրէններն այս տնօրէնին սկզբունքն ունենան և պատշաճ կերպիւ վարուին: Ս. Մարտի 6-ին, Յարութեան տօնի առթիւ, տեղւոյ Հայ բողոքականաց ժողովարանին մէջ տեղի ունեցաւ մանկապարտեզի հանդէս: Տղայք իրենց դեռւորդ ընդունով սիրուն ու գեղեցիկ հատուածներ արտասանեցին և անորդեմ երգեր երգեցին: Արդեօք պէտք չէ՞ որ մեր Թաղական խորհուրդն փոյթ տանի մանկապարտեզ մը բանալու, և փողոցները թափառող մանչ ու աղջիկ փոքրիկները հաւաքել կը թելուն համար: Նաեւ արդեօք պէտք չէ՞, որ մեր Թաղական խորհուրդը փոյթ տանի եկեղեցւոյ մէջ արժանաւոր քարոզչի մը ունենալու համար: Գրեթէ 2-3 տարիներէ ի վեր կարեւոր ու հրահանգիչ քարոզ մը լսելու բարեբաղդութիւնն ունեցած չենք: Քահանայ հարք չեն կրնար գոհացուցել ժողովուրդն յայսմ մասին, որովհետեւ անոնք միայն Աւետարան կարդալ և Պատարագ մատուցանելու կարողութիւնն ունին:

Գ. Ս. Մալաթիայեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովներ երեք-չարթի խոսք ըրաւ: Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն ժողովին հաղորդեց Եփեսոսի Ս. Հայրապետին երկու կոնդակներն, որ հետեւեալ ամուսնական խնդրոց կը վերաբերէին: Բնիկ Բերայի Հ. Գ. անուն անձն կնոջը դէմ գաւառացի Պատրիարքարանին կընդունուած ծանօթութեան հրատարակութիւն և նկատելով որ խնդիրը կը մերժուի, Պատրիարքարանին միջոցաւ Ս. Հայրապետին դիմել է, սակայն նորին Ս. Օժուր թեմէն ալ մերժման կոնդակ զընկուեր, և նոյն ինքն գաւառացի պատասխանատու համարուել է: Իսկ երկրորդ խնդիրը սա՛ է: Աստուծոյ մականուամբ մէկու մը կընը Արապկիրի մէջ Եփեսոսի եպիսկոպոսի առաջնորդութեան ժա-

մանակ ո՛ր և է կերպիւ յաջողեք է ուրիշ մը հետ ամուսնանալ՝ 10 տարի առաջ: Արդ այդ Ս. Հայրապետին դիմել և իրեն համար ալ կընդունուած ծանօթութիւն խնդրել է: Ս. Հայրապետն դարձեալ յատուկ կոնդակաւ հրամայել է կատարել Աստուծոյ խնդիրը, բայց Պատրիարքարանէ ծանօթութիւն ուղեր է թէ՛ ո՛վ և ինչ պարագայից մէջ կընդունուած ծանօթութեան թոյլտուութիւն ըրած է կնոջն:

Կրօնական ժողովներ տեսնելով Սեդրիկի առաջնորդական տեղապահ Յիւրիկեան թեմորոս վարդապետի համար Պատրիարքարանի զանազան գաւառացիները, որոնց գրեթէ յիշեալ վարդապետին՝ որ այլ ևս անվայել վարմանց մէջ չգտնուի:

Կրօնական ժողովներ երեք-չարթի ուրիշ ամուսնական խնդրում մ'ալ զբաղեցաւ: Վառնայի մէջ մարդ մը՝ որ ժամանակէ մը ի վեր ապօրինաւոր յարաբերութեան մէջ կը գտնուի երկու վախճանեալ երգերը կնոջն հետ, այս անգամ խնդրել է Պատրիարքարանէ որ նոյն կնոջ հետ ըստ օրինի ամուսնանալու հրաման տրուի իրեն: Կրօնական ժողովներ բացարձակ մերժել է սոյն խնդիրը:

Լիւմ Անապատի միաբանութիւնը Պատրիարքարանի հաղորդելով վանքին նիւթական ու բարոյական ցաւալի վիճակն, եպիսկոպոս վանահօր մը պէտքն իմացուցած էր, Կրօնական ժողովներ իմացաւ զայս՝ տնօրինել է, որ Կոտայք Անապատի վանահայր տեղապահ Ս. Յովսէփ եպիսկոպոս միաբանացին Լիւմ Անապատի առաջնորդութեան տնօրէններն:

Բնիկ Պոլսէյցի Ս. Կարապետ քահանայն՝ որ անցեալները կրօնափոխ եղած էր, կրօնական ժողովին դիմել ներումն խնդրել, և խնդիրն ընդունուել է: Արդալ անուն սարկաւազ մ'ալ իւր յանցանաց համար ներումն խնդրել է, բայց ներման չէ արժանացել, որովհետեւ քանի մ'անգամ յանցաւոր գտնուել է, ներումն ստանալէ ետքը:

Արմաշի գաւառական փոխվանահայր Ս. Եղիշ վարդապետ Դուրեան երեք-չարթի երկու մայրաքաղաք եկաւ:

Օսմանեան համադրային անկեղծացի Հայկական մատրան քահանայն՝ Ս. Սեդրազամ Պատրիարքարանի որոշմամբ, մայրաքաղաքի թաղերը շրջապայելով պիտի հաւաքէ յիշեալ մատրան համար զգեստ ու սպաս:

— Մշոյ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Վարդան վարդապետի ջանքեր և Պատրիարքարանի նպաստները՝ Ս. Թարգմանչաց վանքին մէջ որբանոց մը բացուեց է, և առ այժմ՝ 36 տղայք կը պատրաստուին կը խնամուին :

— Թէքիրտաղի գաւառական վարչութիւնը Պատրիարքարանէ խնդրեց է՝ վիճակին Առաջնորդ Ս. յովսէփ Գեր. Տ. Յովսէփ վարդապետի եպիսկոպոսական վկայագրի խնդիրն անյապաղ կարգադրել :

— Պայտաղիտի և Ալաշկերտի առաջնորդական տեղապահ Տ. Մամբրէ վարդապետ Մարգարեան ինչ ինչ պատճառներով հրաժարագիր ղրկեց է Պատրիարքարան :

— Արմաշ ու Խասկալ գիւղօղորէից մէջ՝ կարօտեցող համար 2630 զրջ հաւաքուեց և Պատրիարքարան ղրկուեց է :

— Գումգալիտի Աղքատախնամ ընկերութեան ի նպաստ, անցեալ կիրակէ ի Բերա կատարուած թատերախաղէն՝ 80 լիւրայի չափ հասոյթ գոյացած է :

— Ուրֆայի Առաջնորդարանը խնդրեց է Պատրիարքարանէ, որ վիճակին մէջէն քանի մը ուշիմ ուսանողներ էլ վիսածնի Գէորգեան ճեմարանը կամ ուրիշ բարձրագոյն վարժարան մը ղրկուին : Ուսումնական խորհրդին ղրկուեց է սոյն խնդիրն :

— Սամաթիոյ երեք միացեալ թաղից Աղքատախնամ ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ այս տարի Յարութեան տօնի առթիւ 1042 զրջ նուէր ընդունած է բարեհաճ անձերէն, յորս է Յակոբեան Միքայէլ էֆէնտի, և 300 զրջ նուիրած է :

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ անցեալ կիրակէ Գումգալիտի դրօշ եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց, եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ :

— Շապին-Գարահիսարէ Թուրք լրագրաց ծանուցուած է թէ՝ յիշեալ քաղաքէ կէս ժամու ճանապարհ հեռի Զիրի գիւղի հայկական եկեղեցւոյ մէջ նախորդ ամսոյ 9ին ժամերգութեան տօնին, յարգանքի մը առատապէս փոխարինուող ժողովուրդէն 30 հոգի փառապանք ներքեւ մնացեր, բայց ոստիկանք ու ժամատարաց հասեր ազատեց են և միայն 3 հոգի թեթեւ վիրաւորուեց են :

— Հիւանդանոցի հոգաբարձու յանձնաժողովը՝ նուիրատուութեան ցուցակին հետ հրատարակած է պատասխանեցող ցուցակն, յորմէ կ'իմացուի թէ 173 այր ու կին հիւանդ կայ, 233՝ այր ու կին յիմար ու ապուշ, 157 այր ու կին ծեր ու անդամաւոր, 306 տղայ, որոց 30ը աղջիկ են, և ընդ ամենը 966 :

— Բազում ժամանակէ ի վեր Փարիզի մէջ բնակեալ Թիւրքիսիական Յովհաննէս էֆէնտի, որոյ գանազան յօդուածներն յաճախ կ'ընէին լրագրաց մէջ, անցեալ երկուշաբթի յանկարծ ամառ հեղեղէ, 63 տարեկան էր :

— Պատրիարքարանէ.
«Բնիկ Կեսարացի Զիրիշի Մանուկ Կարապետ Պատրիարքեան անուն, իբր վաթսամեակի, միջնակարգ, թիւրքերէ, սեպեց, յօնքերը սե և իրարու կից, մե-

ծաքիթ և թաւապէս ազգային» որ շատ տարիներէ ի վեր մայրաքաղաք կը բնակէր, անյայտ եղած է : Ըստ որոյման կրօնական ժողովոյ ազգային վարչութեան վերջին անգամ կը յանձնարարուի արդոյ Ազգայնոց, որ եթէ երբէք յիշեալ ազգայնոյն օւր, ողջ կամ մեռած լինելու մասին ո՛ր և է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել » :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կալուածական տուրքն ամսաթուղակաց թուղթերով (Սուրէթ) վճարելու համար՝ պետական խորհրդէն պատրաստեալ որոշման գիր մը այս չարթու նախարարաց ժողովոյ բովէն ալ անցնելէ ետքը՝ կայսերական պալատը ղրկուած է ի վաւերացում : Յիշեալ տրոց հաւաքումն փութացուցնելու և գիւրացուցնելու համար առաջարկուած է, որ երեք ամիս այդ տրոց 100ին 30ը պատրաստ դրամով և 30ը սուրէթով վճարուի : Երբեք ամիս ալ 100ին 75ը պատրաստ դրամ և 25ը սուրէթ : Իսկ վեց ամիս անցնելէ ետքը չվճարողէն 100ին 9 տոկոս առնուի, և վճարողին՝ 100ին 6 դեղչուի, հաւաքչի վարձքի փոխարէն : Բայց իդատմ լրագիրն այս առաւօտ դրած էր թէ՝ ինքն տեղեկութիւն առած է որ չպիտի գործադրուի յիշեալ տնօրինութիւնը, որով հետեւ կառավարութիւնն նկատելով որ ամսաթուղակաց սուրէթներն գրեթէ ամբողջովին սեղանաւորաց քով կը գտնուին, հետեւեալ տուրքն սեղանաւորը պիտի օգտուին, և սեղանաւոր մը՝ որ երբեմն սեղանաւորաց պետ (քէթիւստա) եղած է, ինչ ինչ ձեռնարկութեանց մէջ գտնուած է, որոշուեց է՝ ուրիշ կարգադրութիւն մ'ընել յօդուած կառավարութեան գանձուն և կալուածական տուրք վճարողաց :

— Օգոստ. Սուրբանը մայրաքաղաքիս սպանիական ու ամերիկեան դեսպանաց փափաք յայտներ է, որ եթէ կարելի է՝ ամէն օր իրեն տեղեկութիւն տրուի պատերազմին վրայ :

— Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան գրուեց է գաւառները, որ Գորպոսի տօնի առթիւ մարտը ուսած ոչխարաց մարտերը վաճառուին և հասոյթը Կրեմէի կարօտելոյ յատկանայ :

— Մանիթէն լրագիրն, օսմանեան կառավարութեան գանձային վիճակին բարեկարգութեան վրայ խօսելու առթիւ ծանօթութիւն տուած է թէ՝ քանի մը տարուան մէջ օսմանեան ընդհանուր պարտուց դումարը 151/2 միլիոն օսմ. լիւրա պակտած է, և մընացեալ 146 միլիոն 135 հազար լիւրան մօտերս 100 միլիոն պիտի ըլլայ :

— Կառավարութեան գանձային բարեկարգութեան նորակազմ յանձնաժողովը՝ շարաթ, երկուշաբթի և երեքշաբթի օրերը նիստ պիտի ընէ, ելմտեց պաշտօնատան կողմանէ երկու հաշուական տուար և բացատրութեան գիր մը տրուած է յանձնաժողովին :

— Ժօհորի (Հնդկաստան) իշխան Խալաֆի կողմանէ յատուկ պաշտօնով մայրաքաղաք ղրկու-

ուած Ապտիւր Բահման պէն Էնտաք Տանօսի Ամարտաշանուն անձն, որ տեղեկացնէր Պատրիարքի հրդեհ երկրորդ նախագահն է, անցեալ կիրակէ անգղիական դեսպանատան առաջին թարգմանին հետ Օգոստ. Սուրբանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ :

— Կայսերական հրաման եղած է, որ այսուհետեւ ղինուորական վարժարանաց մէջ աւելի հոգ տարուի կրօնական դաստիարակութեան համար :

— Բարձր. մեծ Եպարքոսին թուան՝ ճափիտ պէյի Ալի պէյ, որդւոյն թիւատուութեան հանդէսը կատարուեցաւ երկուշաբթի կայսերական անձնական ծախիւք, նորին բարձրութեան ապարանքին մէջ, Պալատէն ընտիր խորտիկներ և երկու նուագախումբ ղրկուեցան, և ծանրագին ընծաներ ու մեծագումար դրամ՝ Ալի պէյի, Այս առթիւ թիւատուեցան 100 աղքատիկ տղայք ալ, և ճափիտ պէյ մէկ մէկ ձեռք դրեցաւ, ընծաներ ու դրամ տուաւ տղայոց :

— Բ. Գումգալիտ, որ ծանօթ պատերազմին պատճառաւ բամպակն ու արմտեց գիւններն պիտի բարձրանան, գրեց գաւառներն որ երկրագործները քաղաքներն յիշեալ բերքերու մը չակութիւնն աւելցունելու համար Այս շարթու մայրաքաղաքիս մէջ բամպակին գինը բարձրացու 100ին 18, և կը կարծուի թէ ալ աւելի պիտի բարձրանայ :

— Պետրպոլիէ հեռագրուած է թէ՝ տեղւոյն օսմանեան դեսպան Հիւանի փաշա երեքշաբթի Վեհ. Զարէն ընդունուեցաւ :

— Հապէշաց Մէնէլիք թաղաւորը՝ Կնիք Սողմոնի պատուանդանին երկրորդ աստիճանն ընծալեր է մայրաքաղաքիս պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Խամայիլ Խանի :

— Մայրաքաղաքիս մէջ հացին քիւլցին գինն, արմտեց գնոց բարձրացման պատճառաւ, 30 փրէն մինչև 60 փրջ բարձրացաւ վերջին քանի մը աւուրց մէջ, և Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան կողմանէ հրատարակուեցաւ :

— Օգոստ. Սուրբանին հաճեցաւ 1300 լիւրայի առնուլ՝ Հիւանդի մէջ օղուն առաւջն առնելու համար բացուած հանգանակութեան տոմսերէն, և բոլոր նախարար ու բարձրաստիճան պաշտօնատարը ալ սկսան մասնակցիլ սոյն հանգանակութեան, կարևոր դումարներ տալով, Հանգանակութեան մասնաժողովը կը գլուխը ընդ բարձր նախագահութեամբ նորին կայսերական Վեհափառութեան :

— Սէլանիկի Վաթիա գիւղի մէջ 70 տարեկան ծերունի մը և 13 տարեկան պատանի մը խեղդուած սպանուած գտնուեց են, Բեռուեց են սպանիւք, որոց մէկը ծերունուն թուան է, որ գաղանաք սպաններ է իւր մեծ հայրըն ու փոքրիկ հօրեղբայրն, որ պէս զի անարգել ժառանգէ տուն մը ու արտ մը :

— Գատր-գիւղ Փէնէր-պաղ-չէպի ըսուած տեղը Շէմէնտի առնուն հրեայ մը ինքզինքն ընդունաւ իր զինով սպաններ է՝ առևտրի մէջ փնտուելուն պատճառաւ :

— Գումգալիտ չէմէի մէջ Եսսէֆ

անուն հրեայ մը՝ չորեքշաբթի հօրը հետ կռուելէ ետքը, տունէն ելեր և ինքզինքն թունաւորելով սպաններ է : Մարմինը՝ գիւղին մերձակայ հրեական գերեզմանատան մէջ գտնուեց է : Երեք զաւակ ունի : Արնաւուտ գիւղի մէջ ներկարարութիւն կընէր հօրը հետ :

— Երկուշաբթի Պոլսոյ մայրաքաղաք եկող Պոլսոյ առնուն պոլսական չորեքանուն մէջ, Պիթիւիցի Մինաս անուն 30 տարեկան Հայ երիտասարդ մը, անձնասպանութեան դիտմամբ, գանակով կողորդէն վիրաւորեց է ինքզինքն, և չորեքշաբթի մայրաքաղաք հասնելուն պէս ոստիկանութեան ծանուցուեցով, հիւանդանոց տարուեց է : Կ. Պոլսոյ մարտահան մէջ բեռնակիր է եղեր յառաջագոյն, և Պոլսոյ քաղաքի է յետոյ : Կըսուի թէ վերքը ծանր է :

— Մահուան գատապարտեցաւ Ապտիւր Բահման Նաղիֆ անուն անձն, որ երկու ամիս առաջ Կ. Պոլսի Ալաւա-համամ Լէպլէ-պիճի խանին մէջ Խահուէճի Սէլանիկցի Ահմէտ սպանած էր :

— Կ. Պոլսի Ալաւ-էֆէնտի խանի մէջ Մանուէլեան Մանուէլ և Պատուրեան Արշակ էֆէնտիներն սպանող ռուսահայտակ Ապտիւրպաշայ բանտարկուած է ռուսական հիւպատոսարանի մէջ, Անցեալ շաբաթ օր եղեռնադատ դատարանը պիտի ղրկուէր, բայց հիւպատոսարանը չէ ղրկեր, և հարցաքննութեան թիւթոց թարգմանութիւնն ուղեր է :

— Մալիւմաթ Թուրք լրագիրն, երէկ, յատուկ յօդուածով մը գիտողութիւն ըրած էր թէ՝ խումբ մը խայտառակ մարդիկ, որ չեն գիտեր աշխարհի ինչ ըլլան, Եւրոպոյ այս կամ այն կողմերը ցրուելով՝ իրենց հրատարած պարսաւագրոց մէջ կը խօսին կառավարութեան գործոց ու աշխարհագրական ընթացից վրայ, այնպէս կը ցուցնեն թէ՝ իրենցմէ զատ ո՛չ որ կայ հայրենասէր, իրենց ազգայնութեան նախատարբ բաներ կը հնարին, դո՛հ կըլլան, զմարդիկ հրապուրելով՝ անոնց գրգռաններէն դրամ կը կորզեն, և այդ դրամներն անամթաք կը վատեն գինետանց ու անառականոցաց մէջ, ինչ կըլլէ Մալիւմաթ, անոնց նպատակն է՝ Եւրոպոյ մէջ Գաղափարի վարագոյր պարզելով թրքաց լեզուն տղեղ ցուցնել օտարաց և ստորանացի թրքաց պատիւն ու փառքը, չորս խայտառակներու նախատանքն չարատարիք տէրութեան ու աղէին մեծ շէնքը, և երբ մէկը գո՛հ կըլլայ իւր աղբութիւնը պարսաւելով՝ կը հետեի թէ՛ ինչ իբրեւ վատ ծնած է այնպիսին :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայի եւ Սպանիոյ պատերազմն պաշտօնապէս սկսաւ ամսոյս 14ին երեքշաբթի, որով հետեւ նոյն օրը Միացեալ Նահանգաց հանրապետութեան նախարար զինուորադրեւ Ալաւազի շատ կողմերէ մարդիկ Ամերիկայի կը ղրկեն և կամաւոր զինուորական կառավարկեն, Ամերիկեան զեւպանը որ մինչև անցեալ շաբաթ

երկու պիտի սպասէր իւր տալիք վերջնադրին պատասխանն ստանալու համար, այն ժամանակէն առաջ մեկնեցաւ, վասն զի Սպանիոյ կառավարութիւնը չուզէր ձեռքն առնուլ վերջնագիրն, կանխաւ իմացած ըլլալով անոր պարունակութիւնն, որով՝ ըստ որոշման խորհրդարանին Ամերիկայի՝ Սպանիայէ կը պահանջուի հրաժարիլ Քուպայի վրայ ունեցած իշխանութենէն ու կառավարութենէն, հանել անտի ցամաքային ու ծովային զօրութիւնները և թողուլ որ կողմնի ժողովուրդն ազատ ու անկախ վարչութիւն մը հաստատէ : Հանրապետութիւնը տէրութեանց ալ ծանոյց պատերազմին հրատարակութիւնը, և ամերիկեան նախարարի մը կողմանէ Քուպայի կարևոր կողմանց պաշարուած ըլլալն, Արդ՝ թշնամութիւնը սկսած են երկու կողմանէ : Քուպայի ամբողջներէն քանի մ'անգամ ռումբեր արձակուեցան Քուպան պաշարող նաւերուն վրայ, բայց չկրցան փնտսել : Կըսուի թէ նաւերն ապա սկսած են յառաջանալ, և կողմն ամերիկեան դուր ու դէնք հանելու և ապստամբաց քաղաքներ ինչ և ոյժ տալու շանքեր կըլլան : Երեքշաբթիէն առաջ և ետքը, բարձր միայն մէջ 1000 զօրք և 300 հազար տոլար կայ եղեր, բռնուած են ամերիկեաններէ, և ամերիկեան նաւ մ'ալ՝ որոյ բեռն 30 հազար ոսկի կարծէ եղեր, սպանիացոց ձեռքն անցեր է :

Ս. յովսէփ, բոլոր աշխարհ՝ կառավարութիւնը և լրագիրը, անհամբեր կը դիտեն այս անհաւատար պատերազմին վիճակն ու վախճանը : 75-80 միլիոն հարուստ ամերիկացիք ի պատերազմ ելած են 16-17 միլիոն սպանիացոց դէմ, որոց կառավարութիւնն ըստիպեալ է դրամ հայթայթել փոխառութեամբ, տրոց յաւելմամբ ու կանխիկ հաւաքմամբ և հանգանակութեամբ, և որոց կառավարութիւնն բազում ժամանակէ հետոյ ստիպուած է դիմադրել Քուպայի մեծ տպաւորութեան, և այժմ իսկ կայ այդ ապրտամբութիւնն՝ առաւել ևս քաղաքներ, և ուրիշ կողմերէ ալ ապստամբութեան եղջիւրներ բարձրացած են : Երկու կողմն ալ ծանրապէս յուզուած ու զայրացած են : Ամերիկացին յանուն մարդասիրութեան կռուիլ ելած եմ, կըսէ, սպանիացին՝ պետական ու վարչական իրաւունքս, շահերս ու պատմական պատիւս պաշտպանելու նուիրական հարկին մէջ կը գտնուիմ կը պօռայ, և բացէ ի բաց կը հերքէ իրեն վերագրեալ յոռի վարչութիւնն ու խեղճութիւնները, և մինչև իսկ սպանիացի պաշտօնատարաց ոմանք ի մենամարա կը հրաւիրեն իրենց համար չարախօսող ամերիկեան պաշտօնեաներն : Ամերիկացիք բացած են իրենց ճոխ գանձարանաց բերանը, միլիոնաւորներ սկսած են հազարաւոր տուարներ տալ, և հազարաւոր մարդեր զինուորադրել : Ալաւազի շատ կողմերէ մարդիկ Ամերիկայի կը ղրկեն և կամաւոր զինուորական կառավարկեն, Ամերիկեան զեւպանը որ մինչև անցեալ շաբաթ

միտառութեան պէտք չունի, երկրին կը դիմէ միտնաւոր տղարներու փոխառութեան համար:

Գալով եւրոպական մեծ տէրութեանց, չհաստատուեցաւ այն կարծիքն թէ երկրորդ դիմում մ'ալ պիտի ընեն՝ պատերազմին առաջն առնելու համար: Իտալիոյ՝ Գաղղիոյ և Անգղիոյ կառավարութիւնը ի պաշտօնէ կատարեալ չեղբորութիւն հրատարակեցին: Արգէն Ծանիմարայի և Մեքսիկայի կառավարութիւնը այս հրատարակութիւնն ըրած էին: Միայն տակաւին տեղեկութիւն չկայ միջնորդութեան առաջնորդ եղող Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կառավարութեանց բռնելիք ընթացքին վրայ: Մեծ կարևորութիւն կը տրուի՝ ի Տրէզոր Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ կայսերաց և նախարարապետաց վերջին օրերս ըրած տեսակցութեան: Սպանիոյ խնամակալ թագուհին՝ Աւստրիոյ արշիդքուհին ինքն է: Աւստրիոյ մէջ արգէն մինչև աստիճան մը ուսումնականութիւն կայ ընդհամամերկացեաց, ժամանակաւ Աւստրիոյ արշիդքուհին Մարիա-Լիզիտի Մեքսիկա գացած ատեն, ամերիկացեաց կողմանէ Մեքսիկայի ապստամբութեան օգնութիւն տրուելուն պատճառաւ: Պէտք է գիտնալ թէ՝ Աւստրիոյ կայսրը 150000 ֆիորին նուիրած է Սպանիոյ ի նպաստ: Գերմանիոյ կայսեր համար կըսուի թէ՝ ջերմ պաշտպան ըլլալով միջազգային իրաւանց ճշդիւ պահպանութեան, պիտի փոյթ տանի, որ Սպանիոյ վեհապետական իրաւունքն անվիթար մնայ, սակայն Տրէզորի տեսակցութեան Սպանիոյ համար գործնական օգնութեան մը որոշումն հաւանական չհամարուի, և ընդհակառակն՝ կը կարծուի որ ինչպէս Իտալիա, նոյնպէս նորա երկու գաշնակիցը՝ Աւստրիա և Գերմանիա որոշած են չեղբորութիւն նախամեծար համարիլ առ այժմ: Այսու ամենայնիւ՝ անցեալ փորձերէ կը մակարեւորի, թէ՝ մեծ տէրութիւնը, չեղբորութիւն պահելով հանդերձ, պիտի աշխատին որ պատերազմը սահմանափակի, և պատերազմող կողմանց միոյն թիչ կամ չառ յաջողութեանէ ետքը նոր միջնորդութիւն մը պիտի ընեն հաշտութեան ու իրաւաստութեան համար, եւ կարծիք կայ թէ՝ այս միջնորդութիւնն որոշուած է Տրէզորի տեսակցութեան մէջ: Ուրիշ բան է թէ՝ միջնորդութիւնը պիտի ընդունուի Սպանիայէ, և մանաւանդ Ամերիկայէ, որ չյօժարեցաւ ընդունիլ՝ պատերազմին ընկերակցութեան: Սպանիոյ կառավարութիւնն առաջ եղած միջնորդութիւնը, Այս կարծիքը կայ նաև Ռուսիոյ համար, որ ընդհանրապէս Ամերիկայի համակիր կը համարուի:

Ձանազան շուրեր՝ Ամերիկայի ու Սպանիայի վրայ: Փիլիպեան կղզեաց առջև ամերիկեան ամխաբարձնաւ մը դրաւուեր է սպանիական մարտանաւէ մը: Ամերիկայի հանրապետութիւնն սկսեր է սպառնալիքներ երկրին բոլոր զինուորներն: Ամերիկեան սպայ մը յաջողեալ է Բուպա երկու, Ապրիլտապետացեաց քով երթալով պիտի խորհրդակցի եւ

ղեր՝ ամերիկեան զօրաց ի Բուպա երկու: Կապահով միջոցներուն վերայ: Ռուսիոյ կառավարութիւնը որոշեալ է մէկ մէկ սպայ զրկել Սպանիա ու Ամերիկա, պատերազմին ընթացքը տեսնելու համար: Կըսուի թէ՝ Գերմանիոյ կառավարութիւնը չեղբորութիւն չպիտի հրատարակէ, որպէս զի կատարելապէս պահպանէ իւր ընթացիկ տղաւորութիւնը: Փարիզի Կոլուա լըրագիրն՝ գերմանացի քաղաքագետի մը հետ ըրած տեսակցութեան հրատարակելու առթիւ ըսեր է թէ՝ Սպանիոյ և Ամերիկայի առաջին պատերազմին անմիջապէս ետքը մեծ տէրութիւնը պիտի երնեն միջնորդել: Ջորջի կայ թէ՝ Սպանիոյ նախաորմին հրամայուած է ռաբակով ճիւստիսային Ամերիկայի գլխաւոր նաւահանգիստները: Ամերիկայի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ ի Բուպա թիգանթաձիգ ու այլուձի զրկելու համար: Մատրիտի մէջ, 100 հազարի չափ մարդիկ՝ ամէն աստիճանէ, ցոյցեր ըրեր են՝ դրօշակներ բարձրացուցած, որոց վրայ գրուած է եղեր «Շարունակութիւն պատերազմի մինչև վերջին շունչ: Երբեք չենք ելլէ Սպանիա, անգղիացեաց հետ առեւտուր չկայ»: Նիւ-Եորքի մէջ քարոզիչք կաղթութիւն, որ Անգղիոյ ու Ամերիկայի մէջ միութիւն հաստատուի: Սպանիոյ արքայական զաւան հետամուտ հաշակաւոր տօն Գորի համար՝ որ Պեճիոյ մայրաքաղաք Պրիւսէի մէջ կը գլխաւորէր, կըսուէր թէ՝ Սպանիոյ համար մեծ տէրութեանց առաջարկութիւններ պիտի ընէ, Տօն Գորի կը հերքէ այդ զրոյցն, և միանգամայն կը յայտարարէ թէ՝ պատերազմին ժամանակ Սպանիոյ մօտ չգտնուելու համար չպիտի մեկնի Պրիւսէ: Լուր կայ թէ ամերիկեան ծովային զօրք պիտի կրնան մէկ քանի օրէն Բուպա ելնել, և անոնց պիտի հետեւի 16 հազար կանոնաւոր զօրաց բանակ մը: Ի Վիեննա բազմաթիւ անգործ ու թափառական մարդիկ այս օրերս ամերիկեան դեսպանատունն ու հիւպատոսարանը գացեր կամաւոր զինուորականութիւն առաջարկել են, բայց մերժուել են ամենուն ալ առաջարկութիւնը: Գերմանական լրագիր մը կը գրէ՝ Ամերիկայի հանրապետութիւնը չվստահելով իւր նաւային զօրութեան, պատերազմը կը յապաղեցունէ, և Անգղիոյ հետ գաշնակցութիւն հաստատելու համար կաշխատի, և թէ՝ կանկած կայ, որ վաճառական նաւերը պաշտպանելու պատրուակաւ ամերիկեան շուրերը զրկուած անգղիական մարտանաւք ի վերջոյ պիտի օգնեն ամերիկեան նաւատորմի զինին: Ամերիկեան տորմիլ մը՝ Բուպայի քաղաքն կէս ժամու չափ օսակոծեր, և ոչ օսակոծ զինուորներ է քաղաքին: Բնակիչներէն 60-70 հոգի մեռեր են: Բազմաթիւ ամբողջներէն ուսմբեր արձակել են նախաորմին վրայ, բայց երբեք չեն կրցեր փնտսել: Բազմաթիւ վաճառաշահ է, 42,000 բնակիչ ունին և կղզւոյն մայրաքաղաքը՝ Հուանայէ 80 քիլոմետր հեռու է: Միայնակ նահանգաց նախադհը կը կարծէ եղեր թէ՝ Բուպա սովէ

նեղուելով անձնատուր պիտի ըլլայ, ռաբակովութեան պէտք չի պիտի մնայ: Իտալիայէ բազմաթիւ մարդիկ Բուպա կողմերին իրեն կամաւոր զինուոր: Մատրիտի մէջ կը կարծուի եղեր թէ՝ Սպանիոյ դէմ Անգղիոյ ցցուցած ցրտութիւնը դժգոհութիւն կը պատճառէ Գաղղիոյ և Ռուսիոյ: Սպանիոյ ելմտից նախարարն խորհրդարանին մէջ ըսեր է թէ՝ ինքն կատարեալ վստահութիւն ունի Սպանիոյ ծովային ու ցամաքային զօրութեանց վրայ: Ամերիկայէ լուր ելած է թէ՝ Բուպայի մէջ գրեթէ հաց ու միս մշնայած չէ, և կղզւոյն հրամանատարն հրամայեալ է որ ամէն օր ի զէն դիմէ:

Անգղիոյ թագուհին՝ որ Գաղղիոյ նիս քաղաքը կը գլխաւորէր օգնութիւն տեսնելու համար, այս շաբթու վերադարձաւ ի Լոնտոն: Սերպիոյ մէջ հետզհետէ կը բարձրանան ցորենի, բամպակի, քարիւղի և ուրիշ կարևոր նիւթոց գիները, ծանօթ պատեւրազմին պատճառաւ:

Լոնտոնի մէջ անցեալ շաբթու այլեացաւեր եղաւ Տապանակ կոչուած ժողովարան մը, որոյ շինութեան համար 800 հազար ֆրանք վճարուած էր, և որուն մէջ որբանոց ու դպրոց ալ հաստատուած էին:

Անցեալ տարի, Անգղիոյ թագուհւոյն գահակալութեան հանդէսներուն ժամանակ Հինգրկաստանի Բուռնա քաղաքի մէջ անգղիական սպայ մը ու պաշտօնեայ մը սպանող հնգիկ երիտասարդ Տամօտէր Շարէգար՝ անցեալ երեքշաբթի առաւօտ Պոմպայի մէջ կախուել է:

Անգղիոյ նախարարապետ լորտ Սալիզպըրի՝ որ հիւանդ էր, բոլորովին առողջացեր է, և ի մօտոյ պիտի վերադառնայ Մանչէր:

Սպանիոյ կառավարութիւնը Իտալիոյ կառավարութեան հետ Գաղղիոյ կառավարութեան հետ զինուորական մարտանաւք ի վերջոյ պիտի օգնեն ամերիկեան նաւատորմի զինին: Ամերիկեան տորմիլ մը՝ Բուպայի քաղաքն կէս ժամու չափ օսակոծեր, և ոչ օսակոծ զինուորներ է քաղաքին: Բնակիչներէն 60-70 հոգի մեռեր են: Բազմաթիւ ամբողջներէն ուսմբեր արձակել են նախաորմին վրայ, բայց երբեք չեն կրցեր փնտսել: Բազմաթիւ վաճառաշահ է, 42,000 բնակիչ ունին և կղզւոյն մայրաքաղաքը՝ Հուանայէ 80 քիլոմետր հեռու է: Միայնակ նահանգաց նախադհը կը կարծէ եղեր թէ՝ Բուպա սովէ

Ռուսիոյ՝ 38 միլիոն 569 հազար: Անգղիոյ կառավարութիւնն, յատուկ է, պարտաւոր է պաշտպանել 365 միլիոն մարդիկ, որ աշխարհի ամէն կողմերը տարածուած են, և Գաղղիոյ՝ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ բնակիչներէն 80 միլիոն աւելի են: Հետեւաբար կարելի չէ ըսել թէ Անգղիոյ ծախքերը շատ են:

Անգղիոյ խորհրդարանն, ըստ առաջարկութեան ելմտից նախարարին, որոշեց զեղջել ծխախոտի ու կալուածական եկամուտքի տուրքերը:

Գերմանիոյ կայսեր եղբայր Հայնրիխ իշխանն՝ որոյ ի Ձինաստան ուղևորած ըլլալը ծանուցած էր արգէն, Սե Արծիւ բարձրատիճան պատուանշանն և շքեղ ընծաներ պիտի մատուցանէ Ձինայ կայսեր:

Ձինաստանի Բեանկ-Սի գաւառին մէջ բնիկ մոլեռանդ խուժան մը գաղղիացի քաղաքացի վրայ յարձակելով՝ անոնց մէկն ու երեք չինացի քրիստոնեայ սպաններ, և զօրք զրկուել է սպանութեան վայրը:

Յուստատանի թագուհին՝ 7000, Սօֆի իշխանուհին՝ 5000 ֆրանք տուել են Թեսալիոյ գաղթականաց, և իշխանուհին՝ Կրետացի գաղթականաց համար 1000, և Ալթէնի ու Պրիւսէի կարօտելոց համար ալ 5000 ֆրանք նուիրել է, Յարութեան տօնի առթիւ:

Գերմանիոյ Ալդաս-Լօրէն նահանգի մէջ զինուոր մը մարդունաց ատեն անուշագործեամբ հարկւարապետին շունը սպաններուն համար ծանրապէս վշտացեր, և զօրանոցը դառնալուն պէս ինքզինքն սպաններ է: Ինքզինքն մօտերըս պիտի ամուսնանայ եղեր:

Աւստրիոյ Թրիեստ քաղաքի Անթոնի եկեղեցւոյ ժեզլիթ քահանայն բեմէն նախատանք խօսած ըլլալով յառաջիկանաց վրայ, ժողովուրդն մեծ ցոյց մ'ըրեր է քահանային դէմ, և այս պատճառաւ բազմաթիւ անձինք բանտարկուել են: Բահանայն երկրորդ օրը դուրսեալ նախատանք խօսած ըլլալով՝ 20000 ի չափ ժողովուրդ «Գետին անցին քահանայը, գետինն անցին եպիսկոպոսն» աղաղակելով՝ նախ եպիսկոպոսարանին առջև խոնքեր, և մէջը գտնուող քահանաները գանակոծելու համար դուռը խորտակել ուղեր են, բայց զինուորք հասեր արգելել են: Այսու ամենայնիւ՝ եպիսկոպոսարանին բոլոր պատահանները շարքակոտոր եղեր են: Սպա պապականաց ժողովատեղին գացեր և պատուհանները քարկոծեր են: Դարձեալ ուղեր են յարձակիլ եպիսկոպոսարանը, արգելիչ զօրաց վրայ քարեր թափել սկսեր են, և զինուորք ալ ի զէն դիմելով՝ խռովարարներէն 50 ի չափ մարդիկ ծանր ու թեթեւ վիրաւորուել են: Զօրաց մէջէն 5 հոգի մեռեր են: 100 հոգի ձերբակալուել են:

Անգղիոյ մէջ ալ ծանօթ պատերազմին պատճառաւ հացի սղութեան երկիւղներ կան, և միջին կարգի ու գործաւոր ժողովուրդն ալ կը յուզուի կայ երկրին հանրապէս կանկած կայ երկրին

մէջ, թէ Ամերիկայէ ցորեն ու ալիւր չպիտի ներածուի, Գաղղիոյ կառավարութիւնը դներ է Ամերիկայի Գալիֆոնիոյ նահանգի բոլոր ցորենը, Անգղիոյ երկրագործաց քով զրեթէ բնաւ արմատիք մնացած չէ: Հարկ պիտի ըլլայ՝ Պուլլարիայէ, Ռուսիանայէ և Հունգարիայէ մեծաքանակ ալիւր առնուլ Անգղիոյ համար: Հետեւաբար յափիկային շատ սուղ պիտի ըլլայ հացին գինն Անգղիոյ մէջ: Այսու ամենայնիւ՝ յոյս կայ թէ Մօրէալէ եկող շոգենաւներով ալիւր ու ցորեն պիտի բերուի յԱնգղիա, և այնչափ յուզման տեղի չկայ:

Ամերիկայի հանրապետութեան նախագահին յանձնարարութեամբ՝ Վաշինկթընէ Տէյլ Մէյլ լրագրի թղթակիցն հետագործ է ի Լոնտոն, թէ Ամերիկայի կառավարութիւնն ու բովանդակ ամերիկացիք շատ գոհ են Սալանտեան Ովկիանոսի միւս կողմանէ ամերիկացեաց եղած համակրութեան, և չպիտի մոռնան այդ համակրութիւնը: Անգղիական լրագրի մ'ալ գրեր է թէ՝ թագուհին շատ կը ցաւի այս պատերազմին համար, և մինչև իսկ հրամայած է որ պալատին հանդէսները պարզութեամբ կատարուին, և Իտալիոյ թագաւորին այցելութեան առթիւ կատարուելիք հանդէսները չափաւորուին:

Փոնիլի հետ բաժանորդութեան հաշիւ ունեցողներէ կը խնդրուի անյապաղ վճարել, և թագուհութիւն չպատճառել:

Դ Բ Ս. Մ Ս. Կ Ս. Ն	
Կ. Պոլիս, 18 Ապրիլ 1898	
Օսմանեան Բօնսօլտէ	23- 5
Ռուսիայի Երկաթուղի Զորանգ 103-20	
Թրամուէյ	1- 0. 870
Մէճիտիյէ	108- 6
Օսմանեան լիւրան 100 դրուշէն	
Մէթալիք	96-12
Հինգնոց	102- 8
Վեցնոց	102-20
Ռուսիայի թղթագրամ	8-34
Թասֆիյէ	48-
Ռուսիոյ Բոլ	90-
Գաղղիական լիւր	87- 5
Անգղիական »	109-23
Գրիսից	51- 2

XX Դրամատուրի մեքեմայ: Անգղիոյ դրամատուր մէջ 5 լիւրանոց դրամատուրներու տպագրութեան յաակացեալ մեքենայից մէկուն առջև պաշտօնեայ մը կանգնած՝ կրէ անգղիական լրագրի մը, ամէն մէկ երեք վայրկեան 5 լիւրանոց դրամատուր մը կը քաշէ մեքենայէն, և եթէ վեց ժամ աշխատի, 70000 լիւրայի դրամատուր կը տպուի: Հետեւաբար տարին 80 միլիոն անգղիական լիւրայի դրամատուր կը տպագրուի:

XX 70000 կոյ աւելցունել պէտք է, ըսեր է հետաքրքիր անձ մը, Լոնտոնի մէջ՝ որպէս զի ամէն օր սպառուած կաթն անխառն ըլլալ բոլորովին: Ասով ըսել կ'ուզէ թէ՝ ամէն հսկողութեան հակառակ, ինչպէս եւրոպիոյ շատ քաղաքայն՝ նոյնպէս Լոնտոնի մէջ լուր կաթ գտնել կարելի չէ:

